

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА**

Педагогічний факультет

Кафедра педагогіки та освітнього менеджменту імені Богдана Ступарика _____

**СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ
ДИСЦИПЛІНИ
ПРОФЕСІЙНА ЕТИКА ВИКЛАДАЧА ВИЩОЇ ШКОЛИ**

Рівень вищої освіти *другий (магістерський)*

Освітня програма «Освітні, педагогічні науки»

Спеціальність 011 «Освітні, педагогічні науки»

Галузь знань 01 Овіта/Педагогіка

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № 7
Від 10 грудня 2024 р.

м. Івано-Франківськ – 2024

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Професійна етика викладача вищої школи
Викладач (-і)	Ковальчук Віра Миколаївна
Контактний телефон викладача	0669104361
Е-mail викладача	vira.kovalchuk@pnu.edu.ua
Формат дисципліни	Очний
Обсяг дисципліни	<u>3</u> кредити ЄКТС, <u>90</u> год.
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pnu.edu.ua/
Консультації	Синхронна комунікація відбувається згідно розкладу занять-стаціонарно чи дистанційно – на платформах Webex. Асинхронна комунікація здійснюється в аудиторії впродовж усього процесу вивчення дисципліни, у межах робочого часу.
2. Анотація до навчальної дисципліни	
<p><u>Предметом</u> вивчення навчальної дисципліни є наукові засади професійної етики в освіті та педагогіці. Мета викладання навчальної дисципліни полягає в формуванні у здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти наукових знань про сутність та специфіку педагогічної етики як складника професійної діяльності викладача та умінь розв'язувати професійні завдання у педагогічній сфері.</p> <p>Програма вивчення навчальної дисципліни « Професійна етика викладача вищої школи» розроблена відповідно до освітньо-професійної програми «Освітні, педагогічні науки», що передбачає підготовку здобувачів другого(магістерського) рівня вищої освіти за спеціальністю 011 «Овітні, педагогічні науки»</p>	
3. Мета та цілі навчальної дисципліни	
<p>Мета курсу: розвиток у майбутніх викладачів вищої школи педагогічної культури та моральної свідомості; оволодіння сутністю, принципами та категоріями педагогічної етики; формування системи ставлень педагога до всіх суб'єктів освітнього процесу відповідно до норм і правил педагогічної етики.</p> <p>Завдання:</p> <ul style="list-style-type: none"> –формувати етичну компетентність викладача вищої школи; –ознайомити здобувачів вищої освіти з об'єктом, предметом, категоріями та поняттями курсу «Педагогічна етика викладача вищої школи»; –охарактеризувати морально-етичні аспекти педагогічної праці, проаналізувати перспективи розвитку; –простежити історичні засади педагогічної етики; –проаналізувати деонтологічні основи педагогічної професії; 	

- вивчити особливості моральної свідомості та педагогічного такту викладача ЗВО;
- оволодіти прийомами створення позитивного іміджу та способами їх застосування в конкретних умовах професійної діяльності;
- виявити вимоги до професійного образу педагога;
- дослідити правила етикету сучасного викладача ЗВО;
- ознайомити з особливостями культури педагогічного спілкування;
- вивчити етичні засади викладача вищої школи в системі його професійних взаємин;
- окреслити проблему етико-педагогічної взаємодії педагога із суб'єктами освітнього процесу;
- розкрити етичні засади професійного вдосконалення викладача вищої школи.

4. Програмні компетентності та результати навчання

Програмні компетентності

Інтегральна компетентність (ІК)

Здатність розв'язувати проблеми, задачі дослідницького та/або інноваційного характеру у сфері освітніх, педагогічних наук.

Загальні компетентності (ЗК)

ЗК 1.Здатність до абстрактного мислення, аналізу і синтезу.

ЗК 4.Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК 5.Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.

ЗК 7.Здатність до міжособистісної взаємодії.

ЗК 8.Здатність діяти соціально відповідально і свідомо.

Спеціальні (фахові) компетентності

СК 3.Здатність враховувати різноманітність, індивідуальні особливості студентів у плануванні та реалізації освітнього процесу в закладі освіти.

СК 6.Здатність управляти стратегічним розвитком команди в педагогічній, науково-педагогічній та науковій діяльності.

Результати навчання

РН 3.Формувати педагогічно доцільну партнерську міжособистісну взаємодію, здійснювати ділову комунікацію, зрозуміло і недвозначно доносити власні міркування, висновки та аргументацію з питань освіти і педагогіки до фахівців і широкого загалу, вести проблемно-тематичну дискусію.

РН 4.Вільно спілкуватися державною та іноземною мовами усно і письмово для обговорення результатів освітньої, професійної діяльності, презентації наукових досліджень та інноваційних проєктів.

РН 5.Організовувати освітній процес на основі студентоцентрованого, компетентнісного, контекстного підходів та сучасних досягнень освітніх, педагогічних наук, управляти навчально-пізнавальною діяльністю, об'єктивно оцінювати результати навчання здобувачів освіти.

РН 7.Створювати відкрите освітньо-наукове середовище, сприятливе для здобувачів освіти та спрямоване на забезпечення результатів навчання.

РН 11.Здійснювати консультативну діяльність у сфері освітніх, педагогічних наук.

5. Організація навчання

Обсяг навчальної дисципліни	
Вид заняття	Загальна кількість годин 90год
лекції	10год.

семінарські заняття / практичні / лабораторні		20год.		
самостійна робота		60год.		
Ознаки навчальної дисципліни				
Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний / вибірковий	
2	Освітні, педагогічні науки	1	вибірковий	
Тематика навчальної дисципліни				
Тема		кількість год.		
		лекції	заняття	сам. роб.
Тема 1.Професійна етика в системі прикладного етичного знання. Особливості професійної етики у закладі вищої освіти. Регіональні особливості		2	4	10
Тема 2. Професійна етика педагога:функції, зміст, сутність. Етико-аксіологічна спрямованість освіти. Акмеологічна культура особистості викладача.			2	10
Тема 3.Особливості педагогічної етики у закладі вищої освіти. Етика відносин у системі» Педагог-студент».		2	2	10
Тема 4. Професійна етика педагогічного колективу. Етика взаємовідносин в системі «педагог-педагог».		2	2	10
Тема 5. Етика педагога та вченого в системі вищої освіти. Наукова діяльність як атрибут професійної діяльності педагога у вищому навчальному закладі. Проблемно- тематична дискусія.			2	10
Тема 6. Етика і культура міжособистісного спілкування педагога.Моральні принципи й норми спілкування. Діалог як основна форма спілкування. Консультативна діяльність у сфері освітніх, педагогічних наук		2	4	5
Тема 7. Етикет в професійній культурі педагога. Імідж викладача у корпоративній культурі закладу вищої освіти..		2	4	5
ЗАГАЛЬНА КІЛЬКІТЬ ГОДИН.:		10	20	60
6. Система оцінювання навчальної дисципліни				

<p>Загальна система оцінювання навчальної дисципліни</p>	<p>Лекція Практичне заняття 15б Самостійна робота 15б Залікове заняття 50б Індивідуальне чи творче завдання 20б Максимальна кількість балів 100б</p>
<p>Вимоги до письмових робіт</p>	<p>письмова контрольна домашня робота для заочної форми; терміни написання – за 10 днів допочатку сесії, електронний варіант</p>
<p>Семінарські заняття</p>	<p>ТЕМА 1 Професійна етика як професійно-педагогічна підготовка викладачів. Особливості професійної етики у ЗВО. ТЕМА 2 Функції, зміст, сутність педагогічної етики. Культура особистості викладача. ТЕМА 3 Етика відносин у системі» Педагог-студент . ТЕМА 4 Етика взаємовідносин в системі «педагог-педагог». Особистість викладача ЗВО. ТЕМА5 Етика педагога та вченого в системі вищої освіти. ТЕМА 6 Етика і культура міжособистісного спілкування педагога. ТЕМА7. Імідж викладача у корпоративній культурі закладу вищої освіти.</p>
<p>Умови допуску до підсумкового контролю</p>	<p>Порядок та організація контролю знань студентів, зокрем а, умови пропуску занять (відпрацювання) допуску до підсумкового контролю визначаються 5 Положення про порядок організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти Прикарпатського національного університету ім. Василя Стефаника» https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2021/04/isinuvannia_nove2.pdf</p>

Підсумковий контроль	Форма контролю Залік форма здачі - комбінована
----------------------	---

7. Політика навчальної дисципліни

Письмові роботи

Положення про порядок організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти Прикарпатського національного університету ім. Василя Стефаника»
https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2021/04/isinuvannia_nove2.pdf

Академічна доброчесність

Очікується, що студенти будуть дотримуватися принципів академічної доброчесності, усвідомлюючи наслідки її порушення, що визначається Положенням про запобігання та виявлення плагіату у Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника
<https://pnu.edu.ua/wp-content/uploads/2022/10/Нова-редакція-Положення-про-запобігання-академічному-плагіату.pdf>

Відвідування занять є важливою складовою навчання. Очікується, що всі студенти відвідують лекції і практичні заняття. Положення про розробку основних документів з організації освітнього процесу у Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника (Нова редакція)
<https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2022/11/polozhennia-pro-OOP.pdf>

Неформальна освіта зараховується згідно - ПОЛОЖЕННЯ про визнання результатів навчання здобутих шляхом неформальної освіти, в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника
<https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2022/11/neformalna-osvita.pdf>

8. Рекомендована література

1. Актуальні проблеми розвитку вищої освіти: *навчально методичний посібник*/авторський колектив: Завгородня Т.К., Нагачевська З.І., Савчук Б.П., Стинська В.В., Стражнікова І.В., Єгорова І.В., Ковальчук В.М., Прокопів Л.М., Салига Н.М./Заг.ред. В.Стинської, Л.Прокопів/Івано-Франківськ, 2021. 400с
2. Васянович Г.П. Педагогічна етика. URL: <http://westudents.com.ua/glavy/25887-13-predmet-struktura-funkts-zavdanniyapedagogchno-etiki.html>
3. Гулей К. В. Про етичну компетентність сучасного вчителя. URL: <http://oblosvita.com>.
4. Гура О. І. Психолого-педагогічна компетентність викладача вищого навчального закладу: теоретико-методологічний аспект. *Монографія*. Запоріжжя: ГУ «ЗІДМУ», 2016. 332 с. .
5. Етика: Навч. посіб. В.О. Лозовой, МІ. Панов, О.А. Стасевська та ін. Київ. Сучасний педагог. URL: <http://www.horting.org.ua/node/1436>
6. Журба К. Формування етичної культури вчителів як необхідна умова сучасного виховання. Режим доступу: URL: <http://library.udpu.org.ua>.
7. Ковальчук В. М. Михайло Галушинський про вчителя та суспільне значення педагогічної праці. *Наукові записки. Серія: Педагогіка*. Тернопіль. №1. 2003. Тернопіль. С. 75 – 78.
8. Ковальчук В. М. Мовлення вчителя як засіб педагогічної праці. *І Всеукраїнська науково-практична інтернет-конференція «Педагогічна персоналістика: Теорія, історія, освітня практика»*, присвяченій 160-річчю від дня народження С. Русової 25 лютого 2016р., м. Івано-Франківськ. С.34
9. Ковальчук В. М. Людиноцентризм як гуманістично орієнтований підхід до формування нової людини. *Обрії*. 2014. №2 (35) С.47—49.
10. Ковальчук В. М. Професіоналізм педагога – головна умова забезпечення якості освіти *Збірник наукових праць. Переяслав-Хмельницького державного педагогічного університету імені Григорія Сковороди*. 2015. С.231-234.
11. Ковальчук В. М. Педагогічна культура викладача. Сучасний викладач у студентоцентричній моделі освітнього процесу університету. *Матеріали Всеукраїнського науково-практичного семінару, 3-4 березня 2016 року*. м. Івано-Франківськ: Видавництво

ТОВ «ВГЦ «Просвіта», 2016. С.41-44.

12. Ковальчук В.М. Педагогічні умови формування та розвитку творчої особистості. *Інтернаука: збірник наукових праць*. №15 (77).Том 1. Київ,2019. С.45-49.
13. Ковальчук В.М. Управління навчальною та виховною діяльністю загальноосвітнього навчального закладу. *Збірник наукових праць Переяслав-Хмельницького державного педагогічного університету імені Григорія Сковороди*. 2015.С.268-271.
14. Ковальова І. О. Педагогічна іміджологія: сутність, етимологія, шляхи креативного використання у сучасному вищому навчальному закладі. *Міжнародний науковий форум: соціологія, психологія, педагогіка, менеджмент*. 2011. Вип. 6. С. 213-226. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Mnf_2011_6_24_58
15. Конфлікт і взаємодія. URL: <http://osvita.ua/school/method/psychology/675/>
16. Навчальний посібник з курсу „Професійна етика вищої освіти” для осіб, що навчаються в магістратурі за спеціальністю «Педагогіка вищої школи»/ Алексєенко А.П., Карпенко К.І.,Гончаренко Л.О., Дейнека В.В. Харків: ХНМУ, 2015. 77 с.
17. Професійна етика. URL: <http://medbib.in.ua/professionalnaya-etika.html>
18. Педагогічна майстерність, її елементи. URL: <http://studentam.net.ua/content/view/2286/97/>
19. Рисаченко Г. Етична компетенція сучасного викладача. *Освіта, технікуми, коледжі*. 2016. № 2. С.59-62;
20. Руснак І.С., Іванчук М.Г. Педагогіка і психологія вищої школи: *навчально- методичний посібник*. 2-ге вид., доп. Чернівці : Букрек, 2009. 176 с.
21. Єременко Т.В. Сучасні етичні проблеми педагогічної творчості . Типологія інформаційно-етичних ситуацій в навчальній діяльності, 2016.
22. Яким має бути профіль вчителя у соціальній мережі? URL: <http://www.prosvitcenter.org/uk/yakym-maye-but-y-profilyvchytelya-u-sotsialnij-merezhi/>
23. Хоружа Л.Л. Етична компетентність учителя як основа реалізації гуманістичної парадигми освіти. *Шлях освіти*. 2013. № 3. С. 27–33.
24. Хоружа Л. Етична компетентність сучасного вчителя. URL: <http://ru.osvita.ua>
25. Яким повинен бути сучасний педагог. URL: <http://old.lp.edu.ua/node/8510>
26. Про вищу освіту: Закон України від 01.07.2014 № 1556-VII URL: [http:// www.zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18](http://www.zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18)
27. Про освіту: Закон України від 05.09.2017 №2145-URL: <http://VIII URL>

Викладач

Ковальчук Віра Миколаївна доцент кафедри педагогіки та освітнього менеджменту імені Богдана Ступарика